

UZASADNIENIE

Ł. K. wystąpił do Sądu Rejonowego w Radomsku z wnioskiem o wydanie wyroku łącznego obejmującego prawomocne skazania:

I. wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 4 kwietnia 2012 roku w sprawie sygn. akt II K 135/12, za czyny: - popełniony w dniu 18 września 2011 roku wypełniający dyspozycje art. 280 § 1 kk i art. 276 kk w zw. z art. 11 § 2 kk na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz na karę grzywny w wysokości 250 stawek dziennych po 10 złotych każda, - popełniony w dniu 21 września 2011 roku wypełniający dyspozycję art. 280 § 1 kk na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz na karę grzywny w wysokości 250 stawek dziennych po 10 złotych każda, przy czym w miejsce wymierzonych kar pozbawienia wolności i grzywny wymierzono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności oraz 450 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda, zaś wykonanie kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres 5 lat próby,

II. wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 2 października 2012 roku w sprawie sygn. akt II K 524/12, za czyn popełniony w dniu 2 lipca 2012 roku wypełniający dyspozycję art. 288 § 1 kk na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 71 § 1 kk na karę grzywny w wysokości 60 stawek dziennych po 10 złotych każda, z warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności na okres 2 lat próby,

III. wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 8 stycznia 2014 roku w sprawie sygn. akt II K 667/13 za czyn popełniony w okresie od 26 maja 2013 roku do dnia 25 października 2013 roku wypełniający dyspozycję art. 207 § 1 kk na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,

- przy zastosowaniu zasady absorpcji.

Ł. K. został skazany następującymi wyrokami:

I. wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 22 grudnia 2010 roku w sprawie sygn. akt II K 873/10 za czyn popełniony w dniu 11 października 2010 roku

wypełniający dyspozycję art. 278 § 1 kk na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby oraz na karę grzywny w wysokości 60 stawek dziennych po 10 złotych każda, przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 16 sierpnia 2012 roku w sprawie sygn. II Ko 1190/12 zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności;

II. wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 4 kwietnia 2012 roku w sprawie sygn. akt II K 135/12 za czyn popełniony:

- w dniu 18 września 2011 roku wypełniający dyspozycje art. 280 § 1 kk i art. 276 kk w zw. z art. 11 § 2 kk na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz na karę grzywny w wysokości 250 stawek dziennych po 10 złotych każda,

- w dniu 21 września 2011 roku wypełniający dyspozycję art. 280 § 1 kk na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz na karę grzywny w wysokości 250 stawek dziennych po 10 złotych każda, przy czym w miejsce wymierzonych kar pozbawienia wolności i grzywny wymierzono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności oraz 450 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda,

zaś wykonanie kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawieszono na okres 5 lat próby przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 28 grudnia 2012 roku w sprawie sygn. II Ko 1908/12 zarządzono wykonanie kary łącznej pozbawienia wolności, z zaliczeniem na jej poczet okresu tymczasowego aresztowania od dnia 23 września 2011 roku do dnia 04 kwietnia 2012 roku;

III. wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 2 października 2012 roku w sprawie sygn. akt II K 524/12 za czyn popełniony w dniu 2 lipca 2012 roku wypełniający dyspozycję art. 288 § 1 kk na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 71 § 1 kk na karę grzywny w wysokości 60 stawek dziennych po 10 złotych każda, z warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności na okres 2 lat próby, przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 7 kwietnia 2014 roku w sprawie sygn. II Ko 2244/13 zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności z orzeczeniem, iż kara grzywny nie podlega wykonaniu, zaś kara pozbawienia wolności ulega skróceniu o 1 dzień;

IV. wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 7 sierpnia 2013 roku w sprawie sygn. akt II K 258/13 za czyn popełniony w dniu 6 kwietnia 2013 roku wypełniający dyspozycję art. 281 kk na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby oraz na karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych po 10 złotych każda;

V. wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 30 września 2013 roku w sprawie sygn. akt II K 359/13 za czyn popełniony w dniu 11 maja 2013 roku wypełniający dyspozycję art. 13 § 1 kk w zw. z art. 278 § 1 kk na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby oraz na karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych po 10 złotych każda;

VI. wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 15 października 2013 roku w sprawie sygn. akt II K 490/13 za czyn popełniony w okresie czasu od stycznia 2013 roku do dnia 25 maja 2013 roku wypełniający dyspozycję art. 207 § 1 kk na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby z zaliczeniem na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zatrzymania w okresie od dnia 25 maja 2013 roku do dnia 26 maja 2013 roku; przy czym prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 27 listopada 2014 roku w sprawie sygn. II K 490/3 – II Ko 1955/13 zarządzono wykonanie w/w kary 8 miesięcy pozbawienia wolności;

VII. wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 8 stycznia 2014 roku w sprawie sygn. akt II K 667/13 za czyn popełniony w okresie czasu od dnia 26 maja 2013 roku do dnia 25 października 2013 roku wypełniający dyspozycję art. 207 § 1 kk na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Rejonowy w **Radomsku wyrokiem łącznym z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie II K 278/14** na podstawie art. 85 kk, art. 86 § 1 i 3 kk. art. 89 § 1a kk w miejsce kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 7 sierpnia 2013 roku w sprawie sygn. akt **II K 258/13**, z dnia 30 września 2013 roku w sprawie sygn. akt **II K 359/13** i z dnia 15 października 2013 roku w sprawie sygn. akt **II K 490/13** wymierzył skazanemu Ł. K. karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, oraz w miejsce kar grzywny orzeczonych wyrokami w sprawie sygn. akt **II K 258/13** i w sprawie sygn. akt **II K 359/13** wymierzył skazanemu Ł. K. karę łączną grzywny w wymiarze 120 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych.

Na podstawie art. 63 § 1 kk oraz art. 577 kpk na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu Ł. K. okres zatrzymania od dnia 25 maja 2013 roku do dnia 26 maja 2013 roku;

Na podstawie art. 572 kpk umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego co do kar orzeczonych wyrokami w sprawach sygn. akt II K 873/10, sygn. akt II K 135/12, sygn. akt II K 524/12 oraz sygn. akt II K 667/13.

Ustalił, że w pozostałym zakresie wyroki w sprawach sygn. II K 258/13, sygn. II K 359/13 i sygn. II K 490/13 podlegają odrębnemu wykonaniu.

Sąd Rejonowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokata P. B. kwotę 266,37 złotych brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu skazanemu Ł. K., zwalniając skazanego od kosztów sądowych związanych z wydaniem wyroku łącznego.

Wyrok ten zaskarżył obrońca skazanego Ł. K. w części dotyczącej wymiaru kary łącznej.

Apelacja obrońcy skazanego wywiedziona z podstawy prawnej art. 438 pkt 4 kpk zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi niewspółmierność kary łącznej pozbawienia wolności wynikającą z niezastosowania przy łączeniu kar zasady pełnej absorpcji. W ocenie skarżącego okoliczności podmiotowo-przedmiotowe przemawiają za zastosowaniem wobec skazanego możliwie najkorzystniejszej konstrukcji kar.

W konkluzji obrońca skazanego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie wobec oskarżonego Ł. K. kary łącznej z zastosowaniem pełnej absorpcji;

ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w kwestionowanej części i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego merytorycznego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje obrońcy skazanego jest zasadna częściowo. Sąd Okręgowy choć nie podzielił poglądu o zaistnieniu podstaw do ukształtowania kary łącznej przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji, to jednak orzeczona kara nie w pełni odpowiadała dyrektywom jej wymiaru i wyrażała się nadmierną surowością.

Na wstępie Sąd odwoławczy zważył, iż zasadność dokonanego przez sąd meriti połączenia jedynie kar pozbawienia wolności – zgodnie z treścią art. 85 § 1 kk - z wyroków o sygnaturach akt II K 258/13, II K 359/13 i II K 490/13 z jednoczesnym umorzeniem postępowania w pozostałych zakresie, jest prawidłowa i nie była przez żadną ze stron kwestionowana.

W tej sytuacji głównej ocenie Sądu Okręgowego podlegał wymiar orzeczonych kar łącznych pozbawienia wolności tj. zasadność wymierzenia kary łącznej 3 lat pozbawienia wolności za zbiegające się przestępstwa oraz kary łącznej grzywny w wymiarze 120 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na 10 złotych.

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy prawidłowo stwierdził, że zachodzą przesłanki do wydania wyroku łącznego w zakresie skazań wymienionych w punkcie 1 wyroku.

Wymierzając karę łączną stosuje się zwykle dyrektywy karania, a zwłaszcza dyrektywy słuszności i celowości wyrażone przez związek przedmiotowo-podmiotowy pomiędzy poszczególnymi przestępstwami. Sąd Rejonowy należycie dostrzegł rodzaj związku przedmiotowo – podmiotowego oraz czasowo – przestrzennego zaistniałego między przestępstwami opisanymi w pkt IV,V i VI części wstępnej wyroku łącznego i prawidłowo skonkludował, że te przestępstwa, pozostają ze sobą w tego rodzaju związku, który wyklucza możliwość zastosowania w przedmiotowej sprawie, przy wymiarze kary łącznej pozbawienia wolności, zasady pełnej absorpcji.

Sposób wymiaru kary łącznej może określić według trzech podstawowych systemów: kumulacji, w którym kara łączna jest arytmetyczną sumą orzeczonych kar jednostkowych, absorpcji, w którym kara łączna jest równa najsurowszej z orzeczonych kar jednostkowych, pochłaniającej niejako pozostałe kary, i systemu modyfikowanego, określanego też w pewnym uproszczeniu jako asperacja, który zakłada orzekanie kary łącznej w granicach między sumą orzeczonych kar jednostkowych a najsurowszą z tych kar.

Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie wymierzając karę łączną w zaskarżonym wyroku przyjął zasadę mieszaną. Polega ona na częściowym zastosowaniu absorpcji i częściowo kumulacji, co w praktyce sprowadza się do wymiaru kary pośredniej – pomiędzy tym co wyznacza zasada absorpcji z jednej a kumulacji a drugiej strony.

Przypomnieć należy, że całkowitą absorpcję można zastosować albo wtedy, gdy wszystkie czyny wykazują bardzo bliską więź przedmiotowo - podmiotową, albo orzeczone za niektóre z czynów kary są tak minimalne, że w żadnym stopniu nie mogłyby rzutować na karę łączną (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 15 listopada 2012 roku sygn. II AKa 196/12). Nadto oparcie wymiaru kary łącznej na powyższej zasadzie absorpcji jest rozwiązaniem wyjątkowo skrajnym, stosowanym wyjątkowo, albowiem podkreślić należy, iż kara łączna nie ma na celu swoistego

premiowania sprawcy większej ilości przestępstw. Zdaniem Sądu Okręgowego nie zaistniały tutaj podstawy do zastosowania jakże skrajnej zasady pełnej absorpcji.

Sąd odwoławczy nie zgodził się jednak z Sądem meriti, co do wysokości kary łącznej pozbawienia wolności w wysokości 3 lat pozbawienia wolności. Środek odwoławczy wniesiony przez obrońcę skazanego okazał się na tyle zasadny, że spowodował obniżenie wymiaru orzeczonej kary łącznej z 3 lat pozbawienia wolności na 2 lata i 1 miesiąc pozbawienia wolności. Za szczególnie istotne dla wymiaru kary łącznej uznaje się wzajemne relacje między przestępstwami, za które orzeczono kary podlegające łączeniu. Słusznie podniósł Sąd I instancji, iż wymierzając karę łączną wziął pod uwagę podobieństwa atakowanych dóbr prawnych, sposób działania sprawcy (w sprawie sygn. II K 258/13 czyn skazanego wypełnił dyspozycję art. 281 kk natomiast w sprawie II K 359/13 dyspozycję art. 278 § 1 kk a więc oba te przestępstwa były skierowane przeciwko mieniu- rodzajowo podobne), ale wziął pod uwagę także wielokrotną karalność skazanego. Jednakże należy postawić duży nacisk w kwestii dużej bliskości czasowej jaka towarzyszyła popełnianiu przez Ł. K. przestępstw w sprawach opisanymi w pkt IV,V i VI części wstępnej wyroku łącznego. Czasookres ich popełnienia niejako nakłada się na siebie, bowiem czyn w sprawie II K 490/13 został popełniony w okresie od stycznia 2013 roku do 25 maja 2013 roku, czyn w sprawie II K 258/13 został popełniony w dniu 6 kwietnia 2013 roku natomiast w sprawie II K 359/13 za ledwie miesiąc później w dniu 11 maja 2013 roku. Okoliczność tak dużej bliskości czasowej uzasadnia wymierzenie kary z zastosowaniem również zasady mieszanej, jednakże zbliżonej do zasady absorpcji, a w konsekwencji tego wymierzenie kary łącznej pozbawienia wolności z obniżeniem jej wymiaru do 2 lat i 1 miesiąca. Argumenty przytoczone w zarzucie apelacji o konieczności zastosowania zasady pełnej absorpcji są nietrafione. Orzeczenie natomiast powyższej kary przy zastosowaniu zasady mieszanej, bardzo bliskiej absorpcji, uwzględnia występujący pomiędzy nimi związek przedmiotowo-podmiotowy i realizuje cele prewencji indywidualnej oraz cele w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

W tym miejscu Sąd okręgowy zauważa, że wyrok Sądu Rejonowego w Radomsku sygn. II K 278/14 zapadł jeszcze przed dniem wejścia w życie nowelizacji Kodeksu karnego oraz niektórych innych ustaw, wprowadzonej ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. (Dz. U. 2015 r. p 396). Kara łączna została więc nieprawomocnie orzeczona przed dniem wejścia w życie nowelizacji, a więc - co do zasady - podstawą orzekania był Kodeks karny w brzmieniu obowiązującym sprzed 1 lipca 2015 roku.

W takim przypadku, co do zasady, nie ma zastosowania ograniczenie wynikające z treści art. 19 ust. 1 ustawy nowelizującej, przy uwzględnieniu jednak granic i zakresu postępowania odwoławczego. Choć także orzeczenie reformatoryjne nie może być orzeczeniem pogarszającym sytuację prawną skazanego.

Zgodnie z tym przepisem: Przepisów Rozdziału IX Kodeksu karnego (tj. „Zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych”) w „nowym” brzmieniu nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie ustawy. Wydawać by się mogło, że skoro w przedmiotowej sprawie nie zachodziła potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z jakimś prawomocnym skazaniem Ł. K. po dacie 1 lipca 2015 roku, to zastosowanie będą miały tu jedynie zasady orzekania kar łącznych obowiązujące przed tą datą (a więc orzekanie „po staremu”).

Należałoby jednak postawić pytanie, jak się ma w tej sytuacji do skazanego przepis art. 19 ust 2 w/w ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku. Otóż zgodnie z nim, jeżeli prawomocnie orzeczona przed 1 lipca 2015 roku kara łączna jest wyższa niż górna granica wymiaru kary łącznej określona w ustawie Kodeks karny w „nowym” brzmieniu, wymierzona karę obniża się do górnej granicy wymiaru kary łącznej określonej w ustawie Kodeks karny obowiązującej po dacie 1 lipca 2015 roku. Odnosząc te zasady do sytuacji skazanego Ł. K., to gdyby przedmiotowy wyrok łączny II K 278/14 uprawomocnił się takim brzmieniem, w jakim orzekł sąd pierwszej instancji (nie byłoby przedmiotowej apelacji), to zważywszy na połączenie w wyroku II K 278/14 dwóch kar pozbawienia wolności orzeczonych z warunkowym zawieszeniem ich wykonania (II K 258/13 i II K 359/13) i jednej kary pozbawienia wolności, której wykonanie prawomocnie zarządzono (II K 490/13), sąd rejonowy byłoby zobowiązany do obniżenia z urzędu wymierzonej kary łącznej 3 lat pozbawienia wolności do maksymalnej granicy kary łącznej uwzględniającej „nowe” zasady. Byłoby tak, albowiem orzeczona w sprawie II K 278/14 kara łączna 3 lat pozbawienia wolności (orzeczona „po staremu”, w

sytuacji poruszania się w granicach kar pozbawienia wolności od 2 lat do 3 lat i 8 miesięcy), byłaby wyższa niż górna granica wymiaru kary łącznej określonej w ustawie „nowej” (która w tej sytuacji wynosiłaby sumę: połowy kary 2 lat- jako orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania , połowę kary 1 roku – jako orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i całość kary 8 miesięcy pozbawienia wolności- jako prawomocnie zarządzonej do wykonania tj. 2 lata i 2 miesiące). Gdyby zatem sąd odwoławczy w przedmiotowej sprawie orzekł stosując „stare” zasady i wymierzył karę powyżej 2 lat i 2 miesięcy (a więc przykładowo utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, gdyby apelacja okazała się niezasadna albo uznał, iż wniesiona apelacja uzasadniała obniżenie wymierzonej kary łącznej, ale do granicy powyżej 2 lat i 2 miesięcy), to skazany zostałby „pokrzywdzony”, albowiem zostałby jednocześnie pozbawiony możliwości skorzystania z art. 19 ust. 2 w/w ustawy. Obniżenie kary „z urzędu” w oparciu o treści art. 19 ust. 2 w/w ustawy byłoby już niemożliwe, albowiem chodzi w nim przecież jedynie o prawomocnie orzeczoną przed dniem 1 lipca 2015 roku karę łączną. To ekonomika procesowa i poczucie sprawiedliwości nakazuje wydając po 1 lipca 2015 roku wyrok łączny, obejmujący kary prawomocnie orzeczone przed tą datą, orzekać taką karę łączną, by jej rozmiar nie przekroczył górnej granicy takiej kary, którą w odniesieniu do kary łącznej orzekanej na podstawie tych samych kar podlegających łączeniu, przewiduje Kodeks karny w nowym brzmieniu.

Sąd okręgowy zauważa, że powyższy problem był przedmiotem rozważań zamieszczonych w artykule autorstwa p. W. W. pod tytułem „Aktualne problemy intertemporalne keru przejściowego po wejściu w życie ustawy z 20 lutego 2015 roku o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw Część 1 (opubl. E-czasopismo prawa karnego i nauk Prawnych Data publikacji: 4 VII 2015 rok ((...)(...)) Pozycja w wydaniu internetowym: (...)). Autor konkluduje w nim, iż choć mechanizm redukcji kary łącznej przewidziany w art. 19 ust. 2 ustawy nowelizującej nie obejmuje części przypadków, w których wyrok łączny uprawomocniła się dopiero po 1 lipca 2015 roku (jak w przedmiotowej sprawie), to nie można mówić w tym wypadku o luce prawnej, bowiem w jego ocenie do wyroków tych znajdzie zastosowanie art. 4 § 2 k.k.

Na marginesie Sąd odwoławczy zauważa, że wymierzona ostatecznie Ł. K. kara łączna 2 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności, w odniesieniu do skazań wymienionych w punkcie 1 wyroku mieści się w granicach wymiaru kary łącznej wyznaczonych tak „po staremu”, jak i „po nowemu”, tak więc jest rozwiązaniem de facto uwzględniającym aktualne granice wymiaru kary łącznej wynikające z art. 89 §1b kk – brzmienie obowiązujące po dacie 1 lipca 2015 roku.

Z powyższych względów, należało zmienić zaskarżony wyrok, w zakresie opisanym wyżej. Natomiast poza omówionymi wyżej zmianami, w pozostałej części, zaskarżony wyrok – jako słuszny i odpowiadający prawu – utrzymano w mocy.

Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu w postępowaniu odwoławczym zasądzono na rzecz obrońcy z urzędu na podstawie § 14 ust.5 w zw. z §2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

Trudna sytuacja materialna skazanego, pozbawionego wolności uzasadnia zwolnienie Ł. K. od wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym